

Rozpad kolektivů = rozpor AAK

úsek

text

V dějinách se vyskytovaly různé kolektivy z hlediska vlastnictví. Od 19.století probublávaly k realizaci pokusy odstranit soukromé vlastnictví, a nahradit je vlastnictvím kolektivním. Např. socialismus, družstva, kibucy.

Když se ohlédneme zpět, je nepopiratelné, že socialismus v soutěži s kapitalismem prohrál. Družstva přežívají, ale jejich předpovídaný úspěch je mnohem menší, než věřili reformátoři.

AT k tomu může podat důležité vysvětlení.

Především kolektiv je složen z jedinců, kde každý jedinec má svůj AA. Funkční kolektiv vytváří kolektivní AAK z oněch individuálních. Samozřejmě působí i vliv ideologie, která AAK formuje. Pokud se však značně vzdálí od očekávání individuů, z nichž je kolektiv složen, členové dostanou strach o vlastní budoucnost. Pokud kolektiv nepředkládá svým členům jistoty, s nimiž může být individuální AA v souladu, člen se přestává pro kolektiv namáhat. Naopak si hledá pro sebe nějaké jistoty.

A to se celkem všude ve východním bloku stalo. Lidé přestali v socialismus věřit. Socialismus řídili zhusta lidé nekompetentní, od nichž už bylo opravdu obtížné čekat zlepšení. Další lidé, kteří zaujímali postavení na výsluní, se obohacovali nad rámec svého přínosu a přispívali k tomu, že na opačném konci spektra prožívali lidé nouzi s antepecí dalšího zhoršování.

Naproti tomu ve společnostech, kde je chráněno soukromé vlastnictví, mohli lidé odkládat svou spotřebu a investovat do projektů, které slibovaly přinést budoucí významný zisk. Nástroje kolektivního investování a osobní základna vlastnictví přinášely podstatně pozitivnější antepecí u významné části členů kolektivu. Dá se říci, že soulad mezi antepecemi jednotlivců v liberálních společnostech a kolektivní antepecí přispíval k větší ochotě k dlouhodobým strategiím.

Jestliže se socialistický člověk zadlužil proto, aby si mohl zateplit dům a následně tak uspořil za vytápění, musel věřit, že úrodu sklídí on, nebo jeho blízcí. Ne že po provedení nákladných úprav nějaký politruk rozhodne, že bude z upraveného domu přestěhován někam jinam a že mu zůstanou dluhy. A že jeho vylepšený dům získá soused s politickou protekcí.

Tento problém zůstává dodnes v některých bytových družstvech.

Příklad Družstevník chce přejít od vytápění bytu z teplárny na vlastní plynové.

Družstevník si chce koupit plynový kotel, a přejít od vytápění bytu z teplárny na vlastní ekonomicky průhledný model za odebraný plyn.

Většina družstev něco takového nepovolí, přestože dodávka tepla z teplárny je často dražší, než vytápění plynem ve vlastním kotli (což je absurdní, a ukazuje to na důležité vady hospodaření.)

Problém špatně fungujícího kolektivu vede u členů k pocitu, že jsou přinuceni nedobrovolně se účastnit akcí, s nimiž nesouhlasí, který odporuje jejich očekávání, poškozují je a vzbuzují strach.

úsek

text

Proto dlouhodobě přežívají jen kolektivy s takovým AAK, který dosahuje lepších výsledků, než průměrný AA jeho členů. Jakmile AAK dosahuje horších výsledků, než by si dokázala představit významná část kolektivu, strach o vlastní přežití jednotlivců kolektiv ochromí, a lze-li to, vede k jeho rozpadu. Nelze-li to, vede k nízké účinnosti.

Hypotéz a1 Rozpor AAK na jedné straně a významného procenta AA členů kolektivu na druhé straně je nejdůležitějším důvodem pro rozpad kolektivu.

Zdůvodnění Fungující přírodní systémy jsou sestaveny zejména zdola nahoru na principu zjednodušení antecepce ve stabilnějším prostředí.

Pokud tato výhoda pomine, a prostředí uvnitř kolektivu se stane složitější, než bez něho, jednotliví členové kolektivu začnou mít strach.

Strach o vlastní přežití člena je obvykle důležitější, než strach o nefunkční kolektiv.

Pokud je takových členů malé procento, (např. zločinci, disidenti, nepřizpůsobiví jedinci, takové jedince má každý kolektiv), do určitého podílu to nemá podstatný vliv.

Kolik procent je ještě bezpečných? Některé výzkumy hovoří o 2%, jiné až o 9% jako o hranici ohrožující kolektiv.

Poskytuje AT nějaký číselný odhad?

Hypotéz a2 Pokud kromě náhodných nesouladů přestane více než 24% členů kolektiv podporovat, kolektiv se rozpadne.

Zdůvodnění Jedná se o problém synchronizace. Pokud členové správně očekávají kroky kolektivu a zapojují se synchronizovaně k jejich

uskutečňování, kolektiv je plně funkční. Kolektiv je potřebný tam, kde je třeba velkých struktur nad možnosti jednotlivých členů.

Připusťme, že $x\%$ nesynchronizovaných členů vyblokuje $x\%$ členů synchronizovaných. Připusťme, že v každé společnosti je nejméně 2% nesynchronizovaných členů z náhodných důvodů. Takže v každém okamžiku bude za akce kolektivu $100 - 2 \cdot (x + 2) = 96 - 2 \cdot x\%$. Připusťme, že pro 50% již k synchronizaci nedojde. Pak hraniční $x = 24\%$.

Jako příklady si můžeme uvést:

- rozpady rodin, kde např. manžel již nedůvěřuje v budoucnost svazku a zahájí akce k vytvoření jiného svazku. $x = 50\%$
- rozpady firem, kde některý společník pod vlivem nedůvěry v AAK firmy zahájí akce k založení vlastní firmy a odvedení zákazníků. Pro počet vlastníků firmy 4 a méně je to více než 25%.
- socialismus ve střední a východní Evropě se rozpadl proto, že se podstatným způsobem rozcházel očekávání členů od očekávání vedení.

Vedení, představované komunistickou stranou, reprezentovalo AAK (antecepční aparát kolektivu). Nebyl zřízen mechanismus sladování AA jednotlivců zdola nahoru a propagandistický způsob shora dolů byl zdiskreditován. Proto se začala antecepce členů společnosti ve velkém měřítku odchylovat od AAK.

úsek

text

To vzbudilo u členů pocit ohrožení (kam nás ti vůdcové vedou?) a snahu zajistit především sebe, i když to kolektivu uškodí. Kolektiv musel podporu vynucovat, což dále zhoršovalo jeho důvěryhodnost.

V 15 milionovém Československu představovala dospělá populace asi 11 milionů. 24% z nich činilo pouhých 2,6 milionu znechucených. Jakmile hrozba vojenského zásahu ze strany SSSR přestala účinkovat, režim se rozpadl.

Závěr

Strach z chybného vedení je primárním důvodem pro rozpad kolektivu. Jakmile počet vystrašených přesáhne 24%, kolektiv je bezprostředně ohrožen.